

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Kuntatalouden hallinta

Jukka Pekkarinen

Kuntatuottavuuden ja –tuloksellisuuden seminaari
2.12.2014 Finlandia-talo

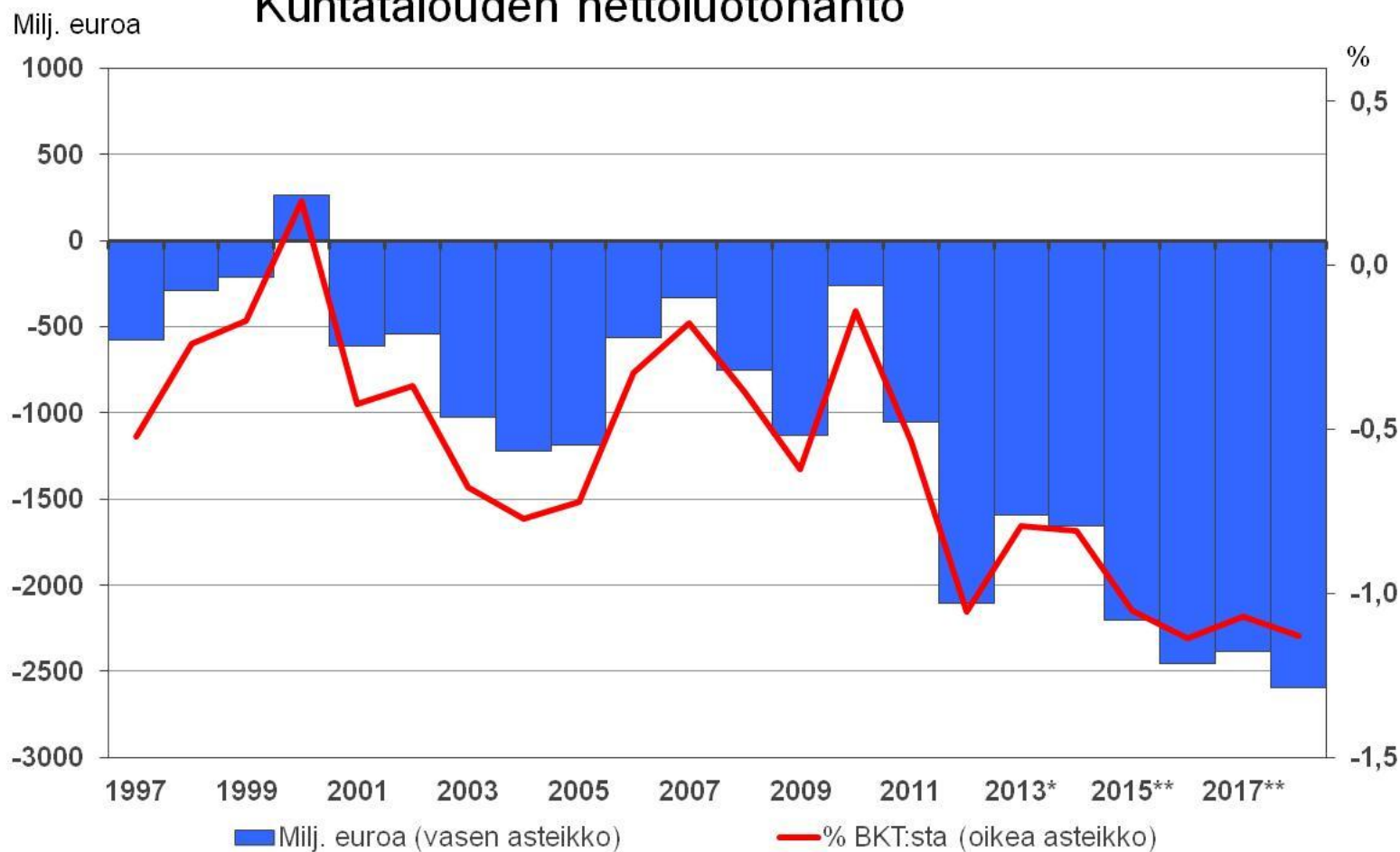
Kuntatalouden tila heikentynyt – haasteena kestävyys turvaaminen

- Kuntatalouden tulot eivät ole riittäneet kattamaan menoja (ml. investoinnit)
 - Kuntatalous on ollut alijäämäinen 2000-luvun alusta lähtien
 - Kuntien velka oli v. 2013 yht. 14,5 mrd. euroa
 - Talouskasvu on jäämässä vaimeaksi, minkä heikentää tulokehitystä
 - Kuntien verotulojen kasvu on jäämässä vuosina 2015-2018 keskimäärin runsaaseen 2 ½ prosenttiin
 - Menopaineet pysyvät kuitenkin edelleen mittavina
 - Väestön ikääntyminen kasvattaa palvelutarvetta noin prosentin vuosittain aina 2030-luvulle saakka
- ➡ Kuntatalouden vakaus ja kestävyys uhattuna

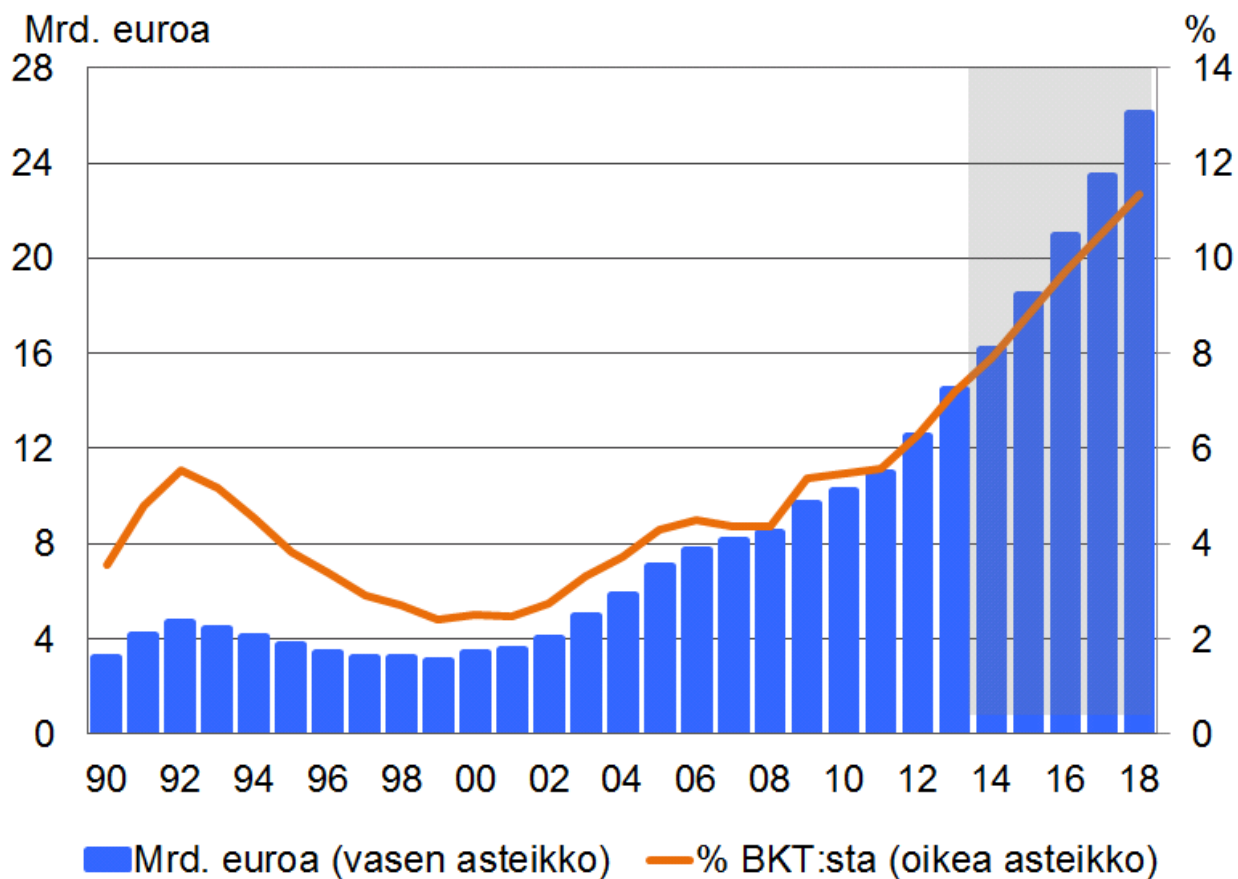

Kuntatalouden nettoluotonanto

Kuntien velka

Lähde: Tilastokeskus, VM

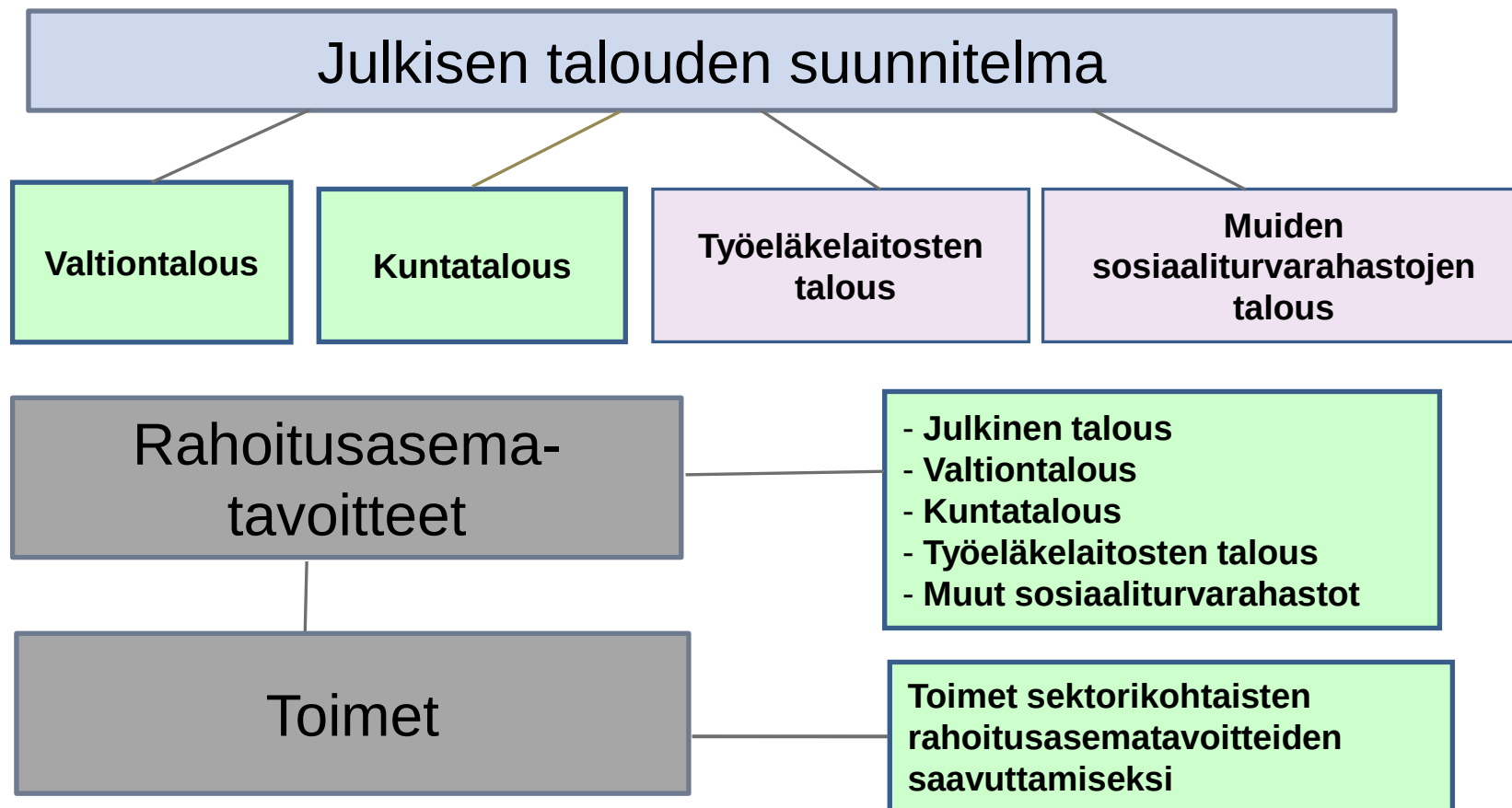
Miksi julkisen talouden suunnitelma?

- VN:n asetus julkisen talouden suunnitelmasta (120/2014); voimaan kokonaisuudessaan v. 2015
- Välitön syy: EU tehostaa finanssipolitiikan koordinaatiota
 - Fipo-laki 2012
 - Budjettikehysdirektiivin toimeenpanoasetus 2014
- Kansallinen tarve: Julkisen talouden vakauden ja kestävyys turvaaminen
- Finanssipolitiikassa koko julkista taloutta koskevat toimet ja rakenneuudistukset samaa kokonaisuutta

Hallitus ryhtyy ohjaamaan julkista taloutta aiempaa selvemmin yhtenä kokonaisuutena

Mukaan koko julkinen sektori

VN:n asetus julkisen talouden suunnitelmasta (120/2014)

Julkisen talouden suunnitelma

- Julkisen talouden suunnitelma on **hallituksen päätösasiakirja**, joka koostuu finanssipolitiikan linjaa, julkista taloutta ja julkisen talouden alasektoreita koskevista päätöksistä.
- Suunnitelmassa asetetaan **rahoitusasemaa (kokonaistulojen ja –menojen erotusta) koskevat tavoitteet** julkiselle taloudelle ja sen alasektoreille (valtiontalous, kuntatalous, työeläkelaitokset, muut sotu-rahastot)
- Päätetään **toimenpiteistä** rahoitusasematavoitteiden saavuttamiseksi
- Laaditaan vaalikaudeksi, ja suunnitelmaa tarkistetaan vuosittain seuraavalle nelivuotiskaudelle huhtikuun loppuun mennessä.
- Valtiontaloutta koskeva osa = valtiontalouden kehyspäättös
- Kuntataloutta koskevaa osaa kutsutaan kuntatalouden rahoituskehyyksi (HUOM! Eri asia kuin kuntatalousohjelma)

Vaalikauden ensimmäisen julkisen talouden suunnitelman laatiminen

Maaliskuu

Toukokuu

Kesäkuu

Elokuu

Syyskuu

Tekninen JTS on muuttumattoman politiikan ennuste, joka muodostaa pohjan HO:lle.

Hallitusohjelman arviointi suhteessa asetukseen julkisen talouden suunnitelmasta

Tekninen JTS

Hallitusohjelma

Rahoitusasema tavoitteiden asettaminen jos niitä ei ole HO:ssa asetettu

Ehdotusten käsittely / BO

VM-kanta

Neuvoteltu VM-kanta

Hallituksen JTS-neuvottelu

Vaalikauden JTS

Maaliskuun ennuste (KPAV)

Pyyntökirjeessä otetaan huomioon sekä hallitusohjelma että asetuksen vaatimukset

JTS:n pyyntökirje hallinnonaloille

Elokuun ennuste (KPAV)

Post-riihi-ennuste, julkinen talous

Julkisen talouden suunnitelman vuosittainen tarkistus

Syyskuu

Lokakuu

Marras-joulukuu

Tammikuu

Maaliskuu

Kuntatalousohjelmavalmistelu

Valtion TAE
– poikkeamien
raportointi
suhteessa ed.
kevään
JTS:aan

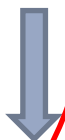

Syyskuun
ennuste
(KPAV)

Tilanneanalyysi
(VM):

- ollaanko tavoiteuralla
- mistä mahdollinen poikkeama johtuu (valtion toimet, kuntien toimet, suhdannekehitys jne.)
- onko tarpeen valmistella lisätoimia

Hallitusryhmien
pj:ien linjaukset
JTS-
valmisteluun

JTS:n
pyyntökirje
hallinnonaloille

Hallinnonalojen
JTS-valmistelu
(valtion
kehukset,
kuntatalous)

Ehdotusten
käsittely
(BO ja muut
apuna: KO,
KAO)

VM-kanta

Hallituksen
JTS-
neuvottelu

Hallituksen
päättös JTS:n
tarkistuksesta

Post-riihi-
ennuste,
julkinen
talous

Joulukuun
ennuste (lyhyt
aikaväli)

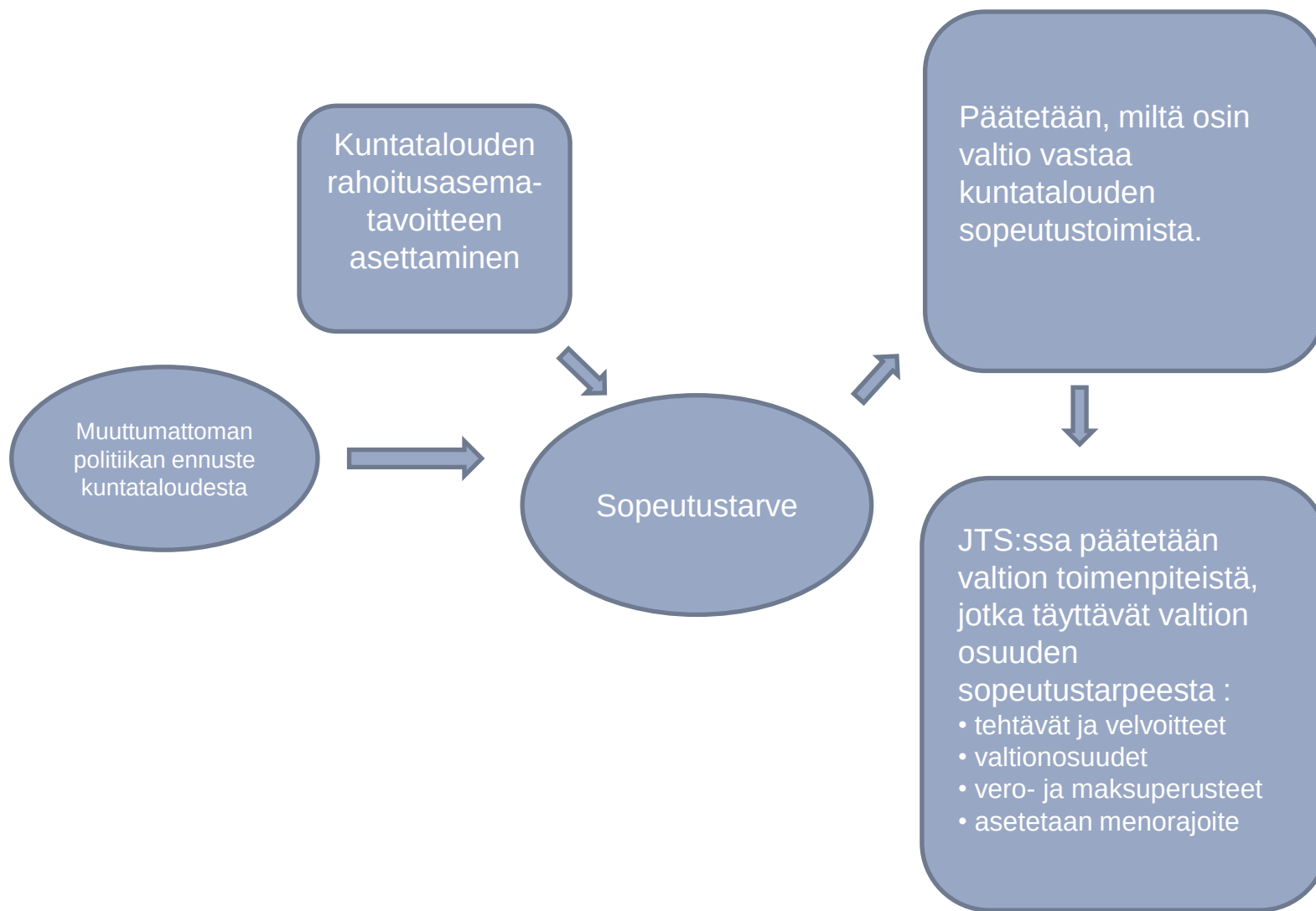
Maaliskuun
ennuste
(KPAV)

Kuntatalouden rahoituskehys

- On osa julkisen talouden suunnitelmaa.
- Kuntataloudelle kokonaisuutena asetetaan rahoitusasemaa koskeva tavoite
- Päätetään tavoitteen saavuttamisen edellyttämistä toimenpiteistä
- Asetetaan menorajoite, jolla pyritään rajoittamaan valtion toimenpiteistä kuntatalouteen aiheutuvaa painetta.
- Mahdollinen sote-budjettikehys olisi osa rahoituskehystä

Kuntatalouden rahoituskehyksen valmistelu

Kuntatalouden menorajoite

- JTS:ssa asetetaan kuntatalouden rahoitusasemalle asetetun tavoitteen kanssa johdonmukainen euromääräinen rajoite valtion toimenpiteistä kuntataloudelle aiheutuvalle menojen muutokselle.
- Työryhmän ehdotus menorajoitteesta:
”Hallitus sitoutuu vähentämään kunnille osoitettuja tehtäviä siten, että kuntatalouden toimintamenoissa saavutetaan xxx milj.euron vähennys vuoteen 2018 mennessä.”
- Menorajoite asetetaan vaalikaudeksi. Se asetetaan nimellisin hinnoin, ja tarvittavat rakenne- yms. tekniset korjaukset tehdään vuosittain JTS:n tarkistuksen yhteydessä.
- Menorajoite kohdennetaan eri hallinnonaloille.
- Menorajoite ei yksinään riitä kuntien menokehityksen hillinnässä, vaan tarvitaan myös kuntien omia toimia.

Sote-menot ja kuntatalous

JTS:n ja valtion budjetin valmisteluun liittyvä VM-STM-neuvottelumenettely

Kuntatalousohjelma;
valtio-kunta-
neuvottelumenettely

Sote-menokehys
= Valtakunnallinen sosiaali- ja
terveydenhuollon valtionosuuden
laskennallisten perusteiden yhteismäärä

Kuntien rahoitusosuus

Valtionosuudet

Kustannustenjaon
tarkistus

STM:n ja sote-alueiden välinen neuvottelumenettely

Sote-alueen menokehys = alueen jäsenkuntien
sote-valtionosuuksien laskennallisten
perusteiden yhteismäärä. Sote-alueen
talousarvio laaditaan menokehyksen puitteissa

VOS:t ohjataan sote-
alueille

Kuntayhtymän päätöksenteko

Sote-alueen jäsenkuntien rahoitusosuus =
sote-alueen menokehyksen ja sote-alueelle
maksetun valtionosuuden erotus